

Η Ο νομπελίστας οικονομολόγος Joseph Stiglitz στο βιβλίο «το τίμημα της ανισότητας» τεκμηριώνει με πλήθος οικονομικά στοιχεία και από την εμπειρία του στη παγκόσμια τράπεζα, πως οι οικονομικές ελίτ μέσα από το θρίαμβο της απληστίας διογκώνουν τις ανισότητες και τη παγκόσμια φτώχεια και τελικά οδηγούν τις οικονομίες στην οικονομική κρίση. Στην Ελλάδα εκτός από αυτή την παθολογία που μεταδίδουν οι αγορές μέσω του τραπεζικού συστήματος, έχουμε όπως είναι πλέον ευρέως αποδεκτό και την παθολογία του κρατισμού και θεσμικό έλλειμμα δημοκρατίας.

Το θεμελιακό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση της πολιτικής είναι ότι, ο ένας στους 3 πολίτες εργάζεται παραγωγικά και οι άλλοι δύο είναι συνταξιούχοι και άνεργοι. Εάν αυτή η σχέση δεν αλλάξει σταδιακά ώστε, στον ένα εργαζόμενο να αντιστοιχεί μόνον ένας που δεν εργάζεται η συνταξιούχος, οποιαδήποτε πολιτική στην οικονομία μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Αντίθετα με αυτή την απλή αλήθεια, **όλη η πολιτική φιλολογία και επικοινωνία που αναπαράγεται από τα ΜΜΕ είναι κομμάτια και θρύψαλα της πραγματικότητας.** Δεν αφουγκράζεται, δεν στοχάζεται αδυνατεί να προβλέψει και συνθέσει μια σύγχρονη πολιτική θεώρηση για να εφεύρει βιώσιμες λύσεις.

Γενεσιουργός αιτία του παραλογισμού αυτού είναι: η κυριαρχία των οικονομικών και των πολιτικών ελίτ και ο σφετερισμός της εκπροσώπησης της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας που αναπαράγει το σύστημα. **Η**

δεξιά

προσδιορίζεται από τις οικονομικές ελίτ και τις κρατικές συντεχνίες,

η αριστερά

από τις κρατικές και συνδικαλιστικές συντεχνίες και το κέντρο παραπαίει μεταξύ των δύο

·
Και όλα τα κόμματα μαζί από τα συμφέροντα της κομματικής γραφειοκρατίας και νομεγλατούρας.

Καμιά πολιτική δύναμη δεν εκφράζει ουσιαστικά τους ανέργους, τους επαγγελματίες, τους μικροεπιχειρηματίες και τους εργαζόμενους των μικρών επιχειρήσεων με αποτέλεσμα τον πολιτικό που γεννά και τον οικονομικό αποκλεισμό .

Στην Ελλάδα, σε αντίθεση με την ΕΕ, υπάρχει ένα επιπλέον πρόβλημα. Η μη πολιτική αναγνώριση του ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών από το κράτος και από τα κόμματα και ο αποκλεισμός έτσι της κοινωνίας της πολιτικής έκφρασης από τα κάτω συνιστά το δημοκρατικό έλλειμμα που οδηγεί στον οικονομικό και κοινωνικό αποκλεισμό μεγάλα τμήματα πληθυσμού και τελικά στη φτωχοποίηση τους.

Η ανορθολογική αυτή αντίληψη της πολιτικής οδήγησε σε λάθος αντίδραση απέναντι στην κρίση. Κουκουλώθηκαν τα ενδογενή θεσμικά, οικονομικά και δημοκρατικά ελλείμματα της χώρας και μετετέθησαν οι ευθύνες στους Ευρωπαίους που κατά τη φαντασία μας επιβουλεύονται. Κυριάρχησε έτσι η αταξική εθνικολαϊκή και λαϊκίστικη αντίληψη. Κάποτε ένας υπουργός της δεξιάς με ένα νόμο ήθελε να καταργήσει την πάλη των τάξεων, το ίδιο ήθελε να κάνει προφανώς και η κυβέρνηση της αριστεράς μέχρι τον Ιούλιο, έμμεσα χωρίς να το ομολογεί «σκίζοντας το μνημόνιο» απαλλάσσοντας εμμέσως από τις μεγάλες ευθύνες την άρχουσα τάξη και τις ολιγαρχικές οικονομικές ελίτ που γέννησαν τα οικονομικά ελλείμματα διόγκωσαν τη διαφθορά και προκάλεσαν την χρεοκοπία.

Το αποτέλεσμα και το τίμημα του πολιτικού ανορθολογισμού είναι αντί για μεταρρυθμίσεις

δυσβάστακτοι φόροι

για την πραγματική οικονομία. Αντί για αξιοποίηση στους ανθρώπινους πόρους για να αναχαιτιστεί η ανεργία και να μειωθούν τα ελλείμματα

φόροι

που καταλήγουν σε υφεσιακές πολιτικές κλιμακώνουν τελικά τη λιτότητα.

Για το πόσο προοδευτικοί είναι οι φόροι αρκεί κανείς να αναλογιστεί ότι συνεχίζεται δυσανάλογα η επιβάρυνση της κατανάλωσης με έμμεσους φόρους ενώ υπολείπεται του μέσου Ευρωπαϊκού όρου η φορολόγηση του μεγάλου πλούτου, π.χ. στην Ελλάδα είναι 35% και στη Γαλλία φθάνει 75%.

Έτσι η αριστερά που πιστεύει γενικά και αόριστα ότι έχει το δίκιο με το μέρος της επειδή έχει φιλολαϊκά αισθήματα, χωρίς αυτά πάντοτε να τεκμηριώνονται από την πραγματικότητα, διαπιστώνει τώρα που κυβερνά ότι δεν γίνεται περισσότερο κοινωνικό κράτος έχοντας παράλληλα ελλείμματα. Δεν γίνεται φιλολαϊκή πολιτική, εάν δεν ενισχυθεί η πραγματική οικονομία και πριν από αυτό εάν δεν ενισχυθούν οι θεσμοί της οικονομικής δημοκρατίας που σε τελική ανάλυση είναι ο θεμελιακός θεσμός που ενισχύει όλη αυτή τη διαδικασία.

Η αμφισβήτηση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας –που αντικειμενικά βρίσκεται σε βαθιά παρακμή στη χώρα μας - δεν σημαίνει ότι την λύση θα την δώσουν μόνοι τους οι τεχνοκράτες επικαλούμενοι την επιστήμη και την τεχνολογία. Αυτό που χρειάζεται είναι το φρεσκάρισμα με τη δυναμική της συμμετοχικής δημοκρατίας- μια διαδικασία που οι προηγμένες δημοκρατίες της Ευρώπης έχουν ήδη αναπτύξει σε ικανοποιητικό βαθμό με την αναγνώριση του ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών, με τοπικά δημοψηφίσματα και τοπικές συνελεύσεις που λαμβάνουν καθοριστικές αποφάσεις.

Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός που επικαλούνται οι διάφοροι τεχνοκράτες χωρίς τον παράλληλο μετασχηματισμό της κοινωνίας και των θεσμών της δημοκρατίας, είναι η άλλη όψη του νομίσματος, που προκαλεί από αντίδραση τον λαϊκισμό τον εθνικισμό και την οπισθοδρόμηση καθώς, η τεχνολογία χωρίς την κοινωνικοποίηση των εργαλείων της, αυξάνει την ανεργία αντί να την μειώσει και πολλαπλασιάζει τα προβλήματα για αυτούς που μένουν έξω από το τρένο της τεχνολογίας.

Το κράτος και η αγορά ως κυρίαρχοι και ανεξέλεγκτοι μηχανισμοί της οικονομίας στο ανεπτυγμένο δυτικό κόσμο, είναι φανερό ότι δεν μπορούν να καλύψουν και να διασφαλίσουν την πλήρη εργασία και τις κοινωνικές παροχές για όλο τον πληθυσμό και ένα σημαντικό κομμάτι που υπερβαίνει το 10% καλύπτεται από την κοινωνική οικονομία και τη λεγόμενη κοινωνική επιχειρηματικότητα. Στην Ελλάδα ο τομέας αυτός είναι σχεδόν υπό διωγμό, από ένα εχθρικό κράτος και μια αρπακτική αγορά που μεταμφιέζεται κατά το δοκούν για να υφαρπάξει και αυτούς ακόμη τους οικονομικούς πόρους του ΕΣΠΑ που προορίζονται για την κοινωνική οικονομία.

Το βασικό έλλειμμα λοιπόν είναι έλλειμμα δημοκρατίας. Έλλειμμα σε θεσμούς που να αξιοποιούν το σύνολο των ανθρώπινων πόρων και τη συλλογική δημιουργία της κοινωνίας. Θεσμοί ελέγχου και εφαρμογής της ισοπολιτείας, της αξιοκρατίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Το έλλειμμα αυτό έχει γιγαντώσει τη διαφθορά, που διογκώνει τις ανισότητες, που με τη σειρά τους γεννούν τη φτώχεια η οποία πλήττει στο τέλος-τέλος μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Είναι ψεύδος επομένως ότι δεν επαρκούν οι επενδυτικοί χρηματικοί πόροι για να αξιοποιηθούν όλοι οι ανθρώπινοι πόροι, καθώς έχουν αποκλεισθεί από το παραγωγικό και οικονομικό σύστημα. Το πρόβλημα είναι οι θεσμοί που αποκλείουν αυτή τη κοινωνικοποίηση των πόρων, την κοινωνικοποίηση της οργανωτικής γνώσης και της τεχνολογίας.

Υπάρχουν σήμερα σε αφθονία τα εργαλεία της επιστήμης και τεχνολογίας για τη καταπολέμηση της φτώχειας, έχουν γραφτεί σημαντικά σχετικά βιβλία, αλλά οι οικονομικές και πολιτικές ελίτ προάγουν την «επιστήμη» της κερδοσκοπίας, γιατί έχουν τα οικονομικά μέσα για να επιβάλουν την επιλογή τους και αυτό είναι τελικά το υλικό αποτέλεσμα που συνιστά το έλλειμμα της δημοκρατίας.

Έτσι βρεθήκαμε ιστορικά, σε ένα φαύλο κύκλο σπατάλης, διασπάθισης και διαφθοράς των δημόσιων πόρων για πολλά χρόνια γεγονός που οδήγησε στη σημερινή παρατεταμένη κρίση.

Σε δυο πράγματα μπορούμε να συμφωνήσουμε με τις προγραμματικές θέσεις της νέας Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ που τη διαφοροποιούν ουσιαστικά από την προηγούμενη Κυβέρνηση Ν.Δ ΠΑΣΟΚ: **στη πολιτική βούληση ριζική καταπολέμηση της διαφθοράς και στη προώθηση της κοινωνικής οικονομίας.** Για αυτά όμως τα δύο ζητήματα επισημαίνεται ότι από τη μεριά αποτρέπεται η σπατάλη και η καταλήστευση των δημόσιων πόρων και από την άλλη διασφαλίζεται η μέγιστη αξιοποίησή τους για την κινητοποίηση των ανθρώπινων πόρων προς όφελος της κοινωνίας, ωστόσο υπάρχει ακόμη μια προϋπόθεση: η ενίσχυση των θεσμών της συμμετοχικής δημοκρατίας.

Βασίλης Τακτικός